

Algkooli majandusõppeprogrammi "Seitse sammu ühiskonna tundma õppimisel" ainekava 1.-6. klass

Algkooli majandusõppeprogramm "Seitse sammu ühiskonna tundma õppimisel" on mõeldud kasutamiseks 1.-6. klassis. Õpilastel on 1 majandusõppe tund nädalas. Tunnid arendavad isiksuslikke oskusi, tugevdavad enesehinnangut, ergutavad kujutlusvõimet ja loomingulisust. Programm innustab sujuvat üleminekut algkoolist keskkastmesse ja keskkooli. Programmi teemasid on võimalik integreerida erinevate õppeainetega (emakeele, matemaatika, loodusloo, ajaloo, joonistamise ja käsitööga).

Programmi teemad

Programmi teemasid võib iseloomustada kokkuvõtvalt kui seitset sammu ühiskonna tundmaõppimisel.

Meie ise

Teema "Meie ise" on keskendunud üksikisikutele ning rollidele, mida üksikisikud meie majandussüsteemis tööliste ja tarbijatena mängivad. Järgnev viieosaline seeria arendab arusaamist üksikisikuga seotud majanduspõhimõtetest. Seda tehakse juturaamatu tegelaste kaudu, keda tutvustab konsultant-õpetaja ette lugedes ning tegevuste käigus (hea idee, koos töötamine, jõudude ühendamine, hea töö, Raul ja tema sõbrad). Käsitletakse 1.klassis.

Meie ise eesmärgid:

- laiendada algkooli sotsiaalainete õppekava majandusalaste teadmiste ja põhimõistetega;
- omandada teadmisi ettevõtlusest;
- laiendada õpilaste teadmisi isiklikust majandusest;
- saada aru üksikisiku rollist töölise ja tarbijana meie majanduses;
- teadvustada hariduse tähtsust tuleviku jaoks.

Meie perekonnad

Teema "Meie perekonnad" on üles ehitatud perekonda puudutavale teemale ning viiakse läbi viiest tegevusest koosneva seeria kaudu. Tegevuste seeria koosneb järgmisest: Mis on perekond? Kuidas töötavad koos perekonnaliikmed? Millised on perekonna vajadused ning kuidas neid rahuldada? Milliseid erinevaid töid teevad perekonnaliikmed? Käsitletakse 2.klassis.

Meie perekonnad eesmärgid:

- mõista paremini, mis on perekond;
- osata teha vahet vajadusel ja soovil;
- saada teada, millised ettevõtted ja organisatsioonid aitavad perekondadel rahuldada oma soove ja vajadusi;
- teada ja tunnetada, kuidas igast pereliikmest sõltub perekonna heaolu;
- teadvustata hariduse tähtsust karjääri kujunemisele tulevikus.

Meie linnaosa/vald

Teema Meie linnaosa on üles ehitatud linnaosa puudutavale teemale ning viiakse läbi viiest tegevusest koosneva seeria abil. Tegevuste seeria koosneb järgmisest: Mis on linnaosa? Millised ettevõtted tegutsevad linnaosas? Mida teeb linnavalitsus linnaelanike heaolu jaoks? Mida peavad linnaelanikud tegema oma linna majandusliku heaolu jaoks? Käsitletakse 3.klassis.

Meie linnaosa eesmärgid:

- täiendada algkoolide sotsiaalainete õppeprogramme ära- ja majandusalaste teadmiste ning põhimõtetega;
- aidata õpilasel avastada erinevaid ameteid ja tegevusalasid;
- harjutada õpilasi leidma ja nägema erinevaid tunnuseid, mis on omased tüüpilisele linnaosale/külale;
- laiendada õpilaste teadmisi linnaosas/külas tegutsevate äriettevõtete kohta;
- arendada õpilaste mõistmist valitsuse rollist kodanike heaoluks pakutavate teenuste toetamisel;
- õpilased teavad, mismoodi peaksid inimesed vastutama oma linnaosa/küla heaolu eest;
- teadvustada õpilastele hariduse tähtsust linnaosa/küla töövõimalustega seoses.

Meie linn

Teema "Meie linn" on üles ehitatud linna puudutavale teemale ning viiakse läbi viiest tegevusest koosneva seeria abil. Tegevuste seeria koosneb järgmisest: Millist tüüpi äriettevõtteid leidub ühes tüüpilises (suur)linnas ning millist tööd neis tehakse? Kuidas rakendavad töölised oma oskusi ning kuidas mõjutab nende töö linna elu? Käsitletakse 4. klassis.

Meie linn/vald eesmärgid:

- aidata õpilastel mõista, et ameteid on väga palju;
- aidata õpilastel aru saada, millist tüüpi ettevõtteid võib leida tüüpilises linnas/vallas;
- laiendada õpilaste teadmisi sellest, kuidas töölised saavutavad oma ametioskused;
- tõsta õpilaste teadlikkust ettevõtluse panusest linna/valla jaoks.

Meie maakond

Teema "Meie maakond" on üles ehitatud maakonda puudutavale teemale ning viiakse läbi viiest tegevusest koosneva seeria abil. Keskendatakse kaupade ja teenuste tootmisele ning jaotamisele maakonnas. Õpitakse tundma kui tähtsad on looduse-, vara- ning inimressursid ettevõtete toimimisele. Saadakse teada, kuidas raharinglus majandussüsteemis, äri- ning tööstusettevõtete vahel on vastastikusel sõltuvuses. Lahendatakse peamisi probleeme regionaalses majanduses. Kõikides tegevustes on antud võimalus siduda ülesandeid kohaliku ning õpilastele tuttava maakonnaga. Käsitletakse 4. klassis.

Meie maakond eesmärgid:

- aidata õpilasel teada teenuste pakkumise ja toodete tootmise jaotamise põhjusti maakondades;

- aidata õpilastel mõista ressursside tähtsust äritegevusele
- tutvustada õpilasele maakonna äritegevuse ja rahavoo vahelisest vastastikusest sõltuvust;
- aidata õpilastel lahendada regionaalse majanduselu peamisi probleeme;
- teadvustada hariduse tähtsust nende tulevases elus.

Meie riik

Teema "Meie riik" tutvustab õpilastele äriettevõtte alustamise põhitõdesid Eesti vaba ettevõtluse süsteemis. Programm viiakse läbi viiest tegevusest koosneva seeria abil. Tegevuste käigus arutletakse teemadel: äri korraldamine, karjääri võimalused, tootmistehnoloogia, turundus ning müügi korraldamine. Käsitletakse 5. klassis.

Meie riik eesmärgid:

- tõsta õpilaste teadlikkust vaba ettevõtluse süsteemi toimimise kohta;
- aidata õpilastel mõista toote tootmise, turunduse ja müümise keerukust;
- aidata õpilastel mõisata firma alustamisega kaasnevat probleeme;
- tutvustada õpilastele erinevaid karjääri võimalusi;
- teadvustada hariduse tähtsust nende tulevases elus.

Meie maailm

Teema "Meie maailm" tutvustab õpilastele erinevate riikide majanduste põhitõdesid läbi viiest tegevusest koosneva seeria. Saadakse teada, et suur osa riikidest on üksteisest majanduslikult sõltuvad, selgitatakse, miks on vajalik rahvusvaheline kaubandus ning õpitakse vahet tegema impordi ja ekspordi vahel. Õpitakse tundma raha rahvusvahelistel turgudel ja ka rahvusvahelise kaubanduse eeliseid ning komplitseeritust. Käsitletakse 6.klassis.

Meie maailm eesmärgid:

- laiendada algkooli sotsiaalsete õppeprogramme majandusalaste teadmiste ja põhimõtetele;
- arendada õpilaste teadlikkust maailmakaubandusest ning impordi ja ekspordi erinevustest;
- tutvustada õpilastele erinevate riikide majanduste võtmeaspekte;
- suunata avastama õpilasi maailmakaubanduse eeliseid, puudusi ja keerukust;
- anda teadmisi, kuidas iga üksikisik osaleb maailmamajanduses;
- teadvustada hariduse tähtsust maailma tööhõive turul.

Õppetegevus

Vestlused ja arutelud. Grupitöö. Dramatiseeringud ja rollimängud, nende ühine arutamine. Õpilaste juhtimine järelduste iseseisvale tuletamisele. Erinevate ettevõtete külastamine. Vabatahtlike ärikonsultantide kasutamine tundides. Deviisiks on - "õppimine läbi tegevuse" - see tähendab, et saadud teadmisi rakendatakse majandusmängudes või praktilises elus.

Õpitulemused

Programmi läbinud õpilane oskab

- teistega suhelda ja teha koostööd;
- ennast adekvaatselt hinnata; end tutvustada;
- hinnata oma ja teiste tööd, oma aja ja raha väärtust;
- käituda avalikes situatsioonides (tänaval, kauplustes, pangas jm.);
- eristada soove ja vajadusi, arvestada sellega nõudmiste esitamisel;
- arvestada oma nõudmistes teistega;
- kasutada otsuste vastuvõtmisel otstarbekaid otsustamise strateegiaid; arvestada otsustamisel üldise kasuga;
- tajuda vastutust oma tegude võimalike tagajärgede eest;
- ära tunda igapäevase majandustegevuse näiteid;
- tajuda oma kohta tänapäevases majandussüsteemis;
- defineerida peamisi majandusmõisteid;
- kasutada lihtsamaid pangaoperatsioone;
- arvutada vahetuskurse;
- ära tunda erinevaid reklaamistrateegiaid;
- teostada isiklikku müüki;
- arutleda ettevõtete edu või ebaedu põhjuste üle;

mõistab

- et inimesed võivad olla erinevad;
- koostöö vajalikkust; perekonna väärtust;
- aja, asjade ja raha väärtust;
- töö tähtsust ja väärtust;
- valikute tegemise vajalikkust piiratud ressursside tingimustes;
- ettevõtete sotsiaalset vastutust ja valitsuse rolli turumajanduses;
- erinevate ettevõtluse liikide tähtsust ühiskonnas;
- majandusringluse olemust ja elementide vastastikust sõltuvust;
- tootluse ja kasumi rolli ettevõtluses;
- turunduse tähtsust ettevõttele;
- hariduse tähtsust karjääri kujunemisel;

teab

- mis on perekond ja kuidas inimesed perekonnas koos elavad ja töötavad;
- missugustes ettevõtetes rahuldatakse perekonna soove ja vajadusi;
- mis on linnaosa, vald; maakond, riik;
- mida tähendab kohalik omavalitsus;
- raha rolli ühiskonnas;
- mida tähendab individuaaltootmine ja mida konveiertootmine; millal neid on otstarbekas kasutada;
- olulisi infokanaleid ja nende kasutamise võimalusi;
- mis on kasum, tootlus, kulud;
- ettevõtte põhivorme;
- tähtsamaid samme oma ettevõtte asutamisel;
- hindade kujunemise põhialuseid,
- lähemaid naaberriike ja tähtsamaid majandusriike;
- mis on eksport, import, sisekaubandus; maailmamajandus; valuuta.

Hindamine

Õpetaja tegevus on suunatud eelkõige õpilaste isiksuse omaduste, tema hoiakute ja väärtuste kujundamisele. Oluline on jälgida väärtushinnangute kujunemist. Õpetaja annab hinnangu sellele, kuidas laps oskab saadud teadmisi praktilises elus kasutada. Perioodi ja kokkuvõtval hindamisel kasutatakse hinnangut arvestatud/mittearvestatud.